

– Jeg ble integrert i barnehagen. De andre begynte

**Av Marte Wexelsen
Goksøyr**

(Artikkelen stod første
gang på trykk i *Dagbladet*
01.05.2008)

1. mai forbindes med solidaritet og klassekamp. Jeg ønsker ikke kamp, men større bevissthet som kan føre til et bedre samfunn for alle.

Siden jeg har Downs syndrom, vil jeg rette søkelyset mot samfunnets holdninger til mennesker med funksjonshemming.

Norge har tatt mål av seg til å bli verdens mest inkluderende samfunn. Slik jeg ser det, lever vi i et ekskluderende samfunn. Det er «oss», og de som er «annerledes». Er ikke alle annerledes?

Da jeg begynte i barnehagen, ble jeg «integrert», jeg begynte ikke som de andre. Integrert fra hva da? Betyr det at jeg egentlig ikke hørte til? Er det noen som fra fødselen av ikke har en selvfølgelig plass, med de samme rettigheter som andre?

Nærmere 90% av norske kvinner som får påvist Downs syndrom (D.S.) hos fosteret, velger å ta abort. Tallet er stigende. I Danmark fødes nå sjelden barn med D.S i det hele tatt. Der er det gjort økonomiske beregninger som viser hvor mye samfunnet sparer ved å luke dem

bort før de blir født. Da innføringen av tidlig ultralyd ble evaluert, ble prosjektet betegnet som vellykket fordi tallet på aborterte fostre med D.S hadde økt dramatisk.

Abort etter 12. uke må søkes om, unntatt når fosteret har Downs syndrom. Da er det fri abort. Fostre med D.S har altså ikke samme beskyttelse. Igjen, hører vi ikke til?

Mangfoldsåret ble avvirket i 2008 uten at minoriteter som mennesker med funksjonshemming var medregnet. Det gjaldt bare etniske minoriteter. Er vi utenfor mangfoldet?

«Mongo» og «Downs» er i dag akseptert som skjellsord. Dersom man banner på skolen, kan det bli innkalt til foreldresamtale. Om man bruker «mongo, eller downs», bryr ingen seg.

I Norge har mennesker med funksjonshemming blitt gjemt bort på institusjoner liggende øde til, slik at folk skulle slippe å se oss. Holder samfunnet fremdeles på med dette, å holde noen utenfor?

Alle mennesker skal bli inkludert.
Alle mennesker skal bli trodd på.
Alle mennesker er forskjellige, og alle har like stor verdi. Som det er nå, blir mennesker med funksjonshemming plassert i grupper. På skolen blir det opprettet spesialgrupper. Dersom alle barn hadde fått lære i sitt eget tempo, hadde ikke dette vært nødvendig.

Mennesker med kognitiv funksjonsnedsettelse har ikke rett til utdanning utover videregående skole. Man får på denne måten heller ikke, som andre, mulighet til å videreutvikle sine talenter og muligheter. Tror noen at jeg slutter å lære etter at jeg har fylt 19 år, bare fordi jeg har Downs syndrom?

I arbeidslivet forventes det at man uføretrygder seg og jobber på en vernet arbeidsplass med noen få kroner timen i lønn. Noe annet er svært uvanlig. Selv om mange mennesker med funksjonshemming kan arbeide i det ordinære arbeidslivet, tror ikke folk at vi kan noe.

Dette systemet er misbruk av menneskers arbeidskraft, og minner om slavearbeid.

Alle skal ha en ordentlig lønn for den jobben de gjør.

Når det gjelder bolig, blir det opprettet bokollektiver for mennesker med funksjonshemming. På disse boligene er det ansatt personale. Da blir det lett de som jobber der som bestemmer. Dette kaller ikke jeg et hjem. Dersom man trenger hjelp, skal man selv få ansette en person til dette.

For at vi skal få et inkluderende samfunn, må vi få oppleve hverandre. Vi må blandes.

Marte fremførte appellen ved åpningen av *Uhørte stemmer og glemte steder* på Emma Hjorth Museum 10. september 2009.
Foto: Marie Skoie, Norsk Teknisk Museum.

• • •